

- Historijat OS BiH i uvodne napomene :

Donošenjem Zakona o odbrani i Zakona o službi u OS BiH od strane Parlamentarne skupštine BiH krajem 2005. godine počeo je reformski proces na formiranju Oružanih snaga BiH (OS BiH) iz sastava entitetskih vojski (Vojske Republike Srpske i Vojske Federacije BiH). Do kraja 2005. godine formirani su Zajednički štab i Operativna komanda OS BiH.

Na osnovu Odluke Predsjedništva BiH iz jula 2006. godine o veličini, strukturi i lokacijama OS BiH pristupilo se formiranju i popuni komandi i jedinica OS BiH a paralelno s tim i gašenju entitetski vojski. Do kraja 2006. godine formirane su i stavljene u funkciju sve komande i jedinice OS BiH.

Bosna i Hercegovina organizuje, razvija i održava vojni kapacitet i spremnost Oružanih snaga u cilju:

- osiguranja suvereniteta, teritorijalne cjelovitosti, političke nezavisnosti i međunarodnog subjektiviteta BiH,
- unapređenja ciljeva vanjske politike BiH,
- ispunjenja međunarodnih obaveza BiH i,
- zaštite državljana BiH.

Realizacija navedenih ciljeva opredjeljuje misiju OS BiH koja se u skladu sa Zakonom o odbrani BiH ostvaruje izvršavanjem pet definisanih osnovnih zadataka OS:

1. Učešće u operacijama kolektivne sigurnosti, operacijama za podršku miru i samoodbrani, uključujući i borbu protiv terorizma,
2. Pružanje vojne odbrane BiH i njenim državljanima u slučaju napada,

3. Pomoć civilnim organima u reagovanju na prirodne i druge katastrofe i nesreće,

4. Protivminsko djelovanje u BiH i

5. Ispunjenje međunarodnih obaveza u BiH.

Od propisanih zadataka OS BiH posebno izdvajamo zadatak pomoći civilnim strukturama u reagovanju na prirodne i druge nesreće kojim se osigurava neposredna aktivna interakcija sa civilnim društvom i koji se realizuje na zahtjev odgovarajućih civilnih organa. OS BiH su spremne da odgovaraju na takve zahtjeve po odobrenju za angažovanjem.

Raspoloživi resursi OS BiH stavljaju se na raspolaganje civilnom društvu pružanjem različitih vidova pomoći i podrške civilnim organima vlasti, lokalnim zajednicama i stanovništvu kroz realizaciju različitih aktivnosti, po sljedećem:

1. Pomoć civilnim organima vlasti u slučaju vanrednih i kriznih situacija:

- reagovanje na prirodne i druge katastrofe i nesreće,
- borbu protiv terorizma,
- pomoć agencijama za provođenje zakona,
- realizovanje protokolarnih reprezentativnih aktivnosti.

2. Pomoć civilnim organima u realizovanju humanitarnih aktivnosti:

- protivminsko djelovanje i uklanjanje neeksplozivnih ubojnih sredstava (NUS),
- operacije medicinske evakuacije,
- operacije traganja i spašavanja,

- operacije dostave humanitarne pomoći i druge humanitarne operacije i aktivnosti pomoći stanovništvu.

3. Pružanje drugih vrste pomoći civilnim organima:

- integralne oblike pomoći kroz praktičnu obuku OS BiH (pomoć u obnovi, održavanje i izgradnja infrastrukture, kontrolisano pružanje usluga i ustupanje vojnih resursa na upotrebu civilnim organima),

- realizovanje kulturnih, sportskih i drugih prigodnih aktivnosti,

- pomoć u drugim aktivnostima koje doprinose ugledu i dokazuju društvenu korisnost struktura odbrane BiH.

- **Funkcionisanje i rad OS BiH u 2015. godini:**

Ove godine OS BiH svečano obilježavaju desetogodišnjicu svog formiranja, rada i funkcionisanja.

Oružane snage BiH su mlada institucija koja je od svog osnivanja do danas stalno jačala i izrastala. Do danas OS su se razvile u respektabilnu vojnu silu, prepoznatljivu u regiji pa i u svijetu. Reforma odbrambenog sistema kojom su nastale OS BiH je ocijenjena od relevantnih faktora međunarodne zajednice kao najuspješna u postdejtonskoj BiH. Oružane snage su kao jedinstvena oružana sila svih naroda u BiH proteklih 10 godina profesionalnim i odgovornim izvršenjem zakonom propisane misije i zadataka u zemlji i inostranstvu stekle povjerenje institucija vlasti, civilnog stanovništva kao i značajan ugled u međunarodnoj zajednici. To nam daje potpuno pravo da na postignuto budemo ponosni, ali nas i obavezuje da u narednom periodu budemo još bolji, organizovaniji i efikasniji.

Funkcionisanje OS BiH tokom 2015. godine obilježili su brojni izazovi. Već poznati problemi koji su se odrazili kroz društveno-ekonomske procese u BiH kao i prirodne i druge nesreće su ispoljile značajan utjecaj na planiranje, organizaciju i realizaciju zadataka OS BiH. U skladu sa datom situacijom, kroz racionalno planiranje, izrazili smo prioritete i uspješno realizovali sve pred nas postavljene zadatke. Uz maksimalno naprezanje raspoloživih materijalnih resursa smo omogućili izvršenje svih redovnih i vanrednih aktivnosti, procesa obuke i osigurali plansko i redovno funkcionisanje OS. Učinili smo sve što je u našoj moći da određena ograničenja u realizaciji pojedinih logističkih funkcija ne dovedu do zastoja i kašnjenja u snabdjevanju, održavanju, popuni i obnavljanju MTS-ima.

Bez obzira na poteškoće koje su nas pratile, ostvarili smo značajan napredak i zapažene rezultate u ispunjavanju međunarodnih obaveza, međunarodnim operacijama podrške miru i mirovnim misijama UN-a, jačanju regionalnih odbrambenih inicijativa, realizaciji operacija humanitarnog deminiranja, rješavanju viškova MiMES-a kao i kontinuiranom procesu obučavanja pojedinaca, komandi i jedinica.

Značajan napredak je postignut u procesu dostizanja NATO normi i standarda u radu i unapređenju interoperabilnosti i kompatibilnosti sa partnerima u NATO. OS BiH su uspješnim profesionalnim izvršavanjem misije i zadataka kako u zemlji tako i u inostranstvu pokazale koliko su važan segment odbrambeno-sigurnosne strukture BiH. Ocjene iznesene od strane zvaničnika EU i NATO ukazuju da su OS jedna od institucija BiH koja svojim radom i rezultatima jasno izražava svoju opredjeljenost prema evroatlanskim integrativnim procesima.

□ **OS BiH u 2015. godini težišno izvršavale slijedeće zadatke:**

- Pružanje pomoći civilnim organima vlasti i stanovništvu u slučaju prirodnih i drugih nesreća i katastrofa kao i različitih oblika asistencije lokalnim zajednicama,
- Nastavak učešća u operaciji „Odlučna podrška“ u Afganistanu,
- Nastavak učešća u UN mirovnim misijama u DR Kongo i Republici Mali,
- Realizaciju godišnjeg plana humanitarnog deminiranja i protivminskih akcija,
- Individualnu i kolektivnu obuku komandi i jedinica OS,
- Implementaciji koncepta operativnih sposobnosti (OCC&EF),
- Obuka i prijem mladih vojnika i oficira u profesionalnu vojnu službu,
- Stabilizaciju i unapređenje sistema logističke podrške komandi i jedinica,
- Rješavanje viškova naoružanja, municije i minsko-eksplozivnih sredstava,
- Realizacije Plana 100% inspekcije lokacija skladišta naoružanja i MiMES-a,
- Ispunjavanje međunarodnih obaveza.

Najvažniji rezultati OS BiH tokom 2015. godine determinišu temeljne aktivnosti koje su sprovedene pravovremenim planiranjem, dobrom organizacijom i realizacijom i koje se provode optimalnim angažovanjem raspoloživih resursa - snaga i sredstava a od kojih ističemo i izdvajamo sljedeće:

1. Pružanje pomoći civilnim organima i stanovništvu u kriznim i vanrednim situacijama i asistencija lokalnim zajednicama (LZ):

Oružane snage Bosne i Hercegovine se u skladu sa članom 4. Zakona o odbrani u BiH, angažuju u pružanju pomoći civilnim strukturama vlasti i stanovništvu u kriznim i vanrednim situacijama, posebno prirodnih i drugih nesreća i katastrofa. Do polovine kraja oktobra 2015. godine Oružane snage Bosne i Hercegovine su bile kontinuirano angažovane i ostvarile su značajne rezultate na planu gašenja požara, medicinske evakuacije zrakom, operacija traganja i spašavanja, izvođenje inženjerskih radova u lokalnim zajednicama kao i osiguranje podrške realizaciji različitih kulturnih i sportskih događaja širom BiH.

Tokom realizacije pomenutih zadataka OS BiH su bile u prilici testirati operativne planove i sposobnosti, imajuće kapacitete i resurse, kao i motivisanost pripadnika da odgovore na izazove i rizike sa kojim su se susretali tokom izvršavanja i najsloženijih zadataka.

Neki od zadataka u kojima su OS BiH dale svoj puni doprinos su sljedeći:

Oružane snage BiH su bile angažovane u operacijama gašenja požara iz vazduha helikopterima Mi-8T i Mi-8MTV u općinama Livno, Trebinje, Bileća, Bosansko Grahovo, Jablanica, Mostar (Ruište), Trnovo (planina Treskavica) i Goražde. Ukupno je u ovim operacijama do 10.11.2015. godine izvršeno preko 42 sata leta kojom prilikom je izbačeno preko 427 tona vode i utrošeno preko 30000 litara GM-1. Na gašenju požara u navedenim općinama pored zrakoplovnih snaga bilo je angažovano preko 300 pripadnika OS BiH.

Oružane snage BiH su do mjeseca oktobra 2015. godine bile angažovane i po zahtjevima na zadacima hitne medicinske evakuacije životno ugroženih civila zračnim putem (MEDEVAC) i to: iz s. Čuhovići u Općini Konjic, na relaciji Sarajevo - Ljubljana i učesnika „Marša Mira 2015“ u Tuzlu kojom prilikom je prevezeno ukupno 8 životno ugroženih pacijenata. Ukupno je na ove aktivnosti utrošeno preko 13 sati leta i 5500 litara GM-1.

Oružane snage BiH vrše obuku i realizuju 24-satno dežurstvo 365 dana u godini sa jednom posadom i jednim helikopterom za Službu traganja i spašavanja koristeći resurse OS BiH za izvršavanje obaveza koje proističu iz Ugovora između Ministarstva odbrane BiH i Direkcije za civilno zrakoplovstvo BiH (BHDCA). U cilju održavanja operativnih sposobnosti po predmetnom Ugovoru dana 29.07.2015. godine u rejonu sela Grabovica, Opština Kneževo, izvršena je vježba na temu „Traganje i spašavanje unesrećenih u zračnom udesu“ pod nazivom „Poziv 2015“.

Cilj vježbe je bio uvježbavanje komande br ZS i PZO i podređenih jedinica za pravovremenu pripremu, organizaciju i izvršavanje zadataka STS, uvježbavanje posada helikoptera za izvršenje zadataka STS prema propisanim postupcima i procedurama, te uvježbavanje i koordinacija aktivnosti sa predstavnicima Spasilačkog koordinacijskog centra (RCC) BiH.

Za traženje nestale osobe na području općine Čitluk, traženje nestale osobe na području općine Nevesinje i angažovanje helikoptera OS BiH po Ugovoru sa Direkcijom za civilno zrakoplovstvo BiH prilikom nesreće civilnog aviona u blizini grada Doboja utrošeno je ukupno 8,7 sati leta i 3440 litara GM-1.

Helikopterske jedinice OS BiH su bile angažovane i na pružanju pomoći organima vlasti u BiH u vidu transporta i prevoženja zračnim putem.

Pomoć OS BiH lokalnim zajednicama (LZ) u BiH bila je višestruka. OS su ustupale svoja sredstva za različite manifestacije, ceremonije i takmičenja na kulturnom, sportskom, vjerskom i tradicijskom planu. Najveći doprinos je izvršen izvođenjem različitih vrsta inženjerskih radova za potrebe LZ.

U periodu od 16.05. do 17.05.2015. godine angažovan je helikopter Mi-8T, potreban personal i MTS (cisterna za gorivo GM-1 i starter generator) za podršku realizacije III Memorijalnog kupa “Pet zvijezda” u kasarni “Krajiških brigada” u Banjoj Luci.

Helikopteri OS BiH su takođe bili angažovani za snimanje kolone „Marša mira 2015“, obezbjeđenje boravka Pape Franje tokom juna mjeseca i održavanje „KIDS festivala“ u Sarajevu. OS BiH su neprekidno bile uključene u radove na pomoći civilnim strukturama, angažujući inženjerske resurse tokom cijele godine. Ovo angažovanje na određenim projektima je još uvijek u toku. Ukupno je zaprimljen 41 zahtjev za angažovanje inženjerije na izgradnji ili sanaciji infrastrukturnih objekata.

Izvršavani su **inženjerski radovi** u smislu podrške lokalnim zajednicama (LZ) koji se odnose na otklanjanje posljedica katastrofalnih poplava iz 2014. godine kao što su:

- izgradnja i sanacija putnih komunikacija u dužini od preko 24 km u općinama Kladanj, Osmaci i Široki Brijeg,
- izgradnja i sanacija dva mosta u dužini od 43 m u općini Derventa,
- sanacija riječnih korita, vodnih kanala i klizišta u dužini od preko 12 km u općinama Laktaši, Cazin, Zvornik, Osmaci i Šekovići, kao i
- uređenje zemljišnih površina za različite namjene od preko 97 000 m² u općinama Brod, Široki Brijeg i Čapljina.

U toku su radovi na izgradnji i saniji putnih komunikacija na području općina Srbac i Prozor - Rama u dužini od preko 14 km a do kraja godine planirana je i popravka lokalnih puteva na teritoriji općine Banja Luka.

Orjentirna ukupna vrijednost izvedenih inženjerskih radova OS BiH u LZ ove godine iznosi preko 2 miliona KM!

S ponosom možemo reći, a to ostvareni rezultati na terenu i pokazuju, da su OS BiH svojim djelovanjem u značajnoj mjeri pomogli LZ i doprinijeli ukupnom stabiliziranju situacije u kriznim područjima.

Tokom 2015. godine do danas, zaprimljeno je 166 zahtjeva za angažovanje pripadnika OS BiH za odavanje počasti (103 zahtjeva) prilikom protokolarnih aktivnosti obilježavanja godišnjica, sahrana i drugih događaja, kao i angažovanje Vojnog orkestra OS BiH (34 zahtjeva) na obilježavanjima značajnih datuma, učešća na manifestacijama i kulturnim događajima.

Takođe su primljena ukupno 74 zahtjeva za korištenje prostora i terena OS BiH. Realizovan je 21 zahtjev za korištenje sportskih i drugih terena OS BiH, radi izvođenja treninga za potrebe raznih sportskih klubova. Sportski tereni su ustupljeni na lokacijama kasarni OS BiH u Sarajevu, Banjoj Luci, Mostaru, Čapljini, Prijedoru, Travniku, Kiseljaku, Bijeljini i Živinicama.

Pružena je podrška MUP USK, Bihać u vidu privremenog ustupanja dijela objekta u kasarni „Adil Bešić“ u Bihaću radi smještaja jedinice policije za podršku (Specijala policija MUP USK) na period od šest mjeseci.

Uz podršku manifestacijama kao što su „Sarajevska zima“ i „Sarajevske večeri muzike“, ostvarena je saradnja i realizovane aktivnosti humanitarnog i zabavnog karaktera sa raznim udruženjima, muzičkim školama i Muzičkom akademijom iz Sarajeva, a dio aktivnosti je bio podrška aktivnostima ambasada stranih zemalja u Bosni i Hercegovini. Sve aktivnosti su izvedene na nekomercijalnoj osnovi, dakle, ustupanje svih resursa za sve korisnike je bilo potpuno besplatno.

Ovim angažovanjem OS BiH su još jednom čvrsto potvrdile svoju stalnu i dugoročnu opredjeljenost da će ovaj zakonom definisani zadatak u budućnosti i dalje predano izvršavati u okviru raspoloživih operativnih kapaciteta i mogućnosti, a u cilju unaprjeđenja općih uslova života lokalnih zajednica i svih građana u BiH.

2. Operacije humanitarnog deminiranja i protivminskih akcija:

OS BiH su neprekidno uključene u operacije humanitarnog deminiranja i jedan su od najznačajnijih faktora sa više od 20% ukupnih kapaciteta u tom procesu u BiH. Ovaj zadatak OS BiH realizuju u saradnji i pod stručnim nadzorom Centra za uklanjanje mina BiH (BH MAC).

U 2015. godini planirano je deminiranje preko 4 miliona m² na 71 deminerski projekat (35 u F BiH, 29 u RS i 7 u Distriktu Brčko) koji se nalaze na prostoru 32 općine u BiH od čega je zaključno sa 31.10.2015. godine, realizovano preko 2,25 miliona m² ili trenutno oko 57 %, pri čemu je pronađeno i uništeno 642 različitih komada ubojnih sredstava od čega 465 komada protivtenkovskih i protivpješadijskih mina i 177 komada NUS-a. Na ovakav procenat realizacije plana su utjecali određeni zastoji u održavanju neophodnih MTS (kvarovi na mašinama za deminiranje) koji su sada prevaziđeni. U 2015. godini do gore navedenog datuma je predato na upotrebu krajnjem korisniku 29 deminerskih radilišta. OS BiH su trenutno angažovane na 22 deminerska radilišta širom BiH sa ukupno 360 deminera. Planiramo da ove aktivnosti završimo do kraja kalendarske godine što će značajno pozitivno utjecati na procenat realizacije ostvarenja planiranih aktivnosti.

Kao jednu od najvažnijih zadataka u okviru protivminskih akcija, a koja se provodi u saradnji sa EUFOR-om, Deminerski bataljon je realizovao 33 prezentacije koje se odnose na teme upozoravanja na mine i opasnosti od mina. Cilj je bio da se ugrožene grupe stanovništva na kritičnim područjima ugroženim minama edukuju na posljedice opasnosti od mina, kako prepoznati i kako ispravno reagovati prilikom nailaska na mine.

Na ovaj način OS BiH daju puni doprinos implementaciji Strategije protivminskog djelovanja, koja ima za cilj stvaranje konačnog stanja: „Bosna i Hercegovina bez mina do 2019. godine“.

3. Obuka komandi i jedinica i implementacija koncepta operativnih sposobnosti (OCC&EF)

OS BiH su i tokom 2015. godine nastavile sa kontinuiranom realizacijom prioritarnog zadatka individualne i kolektivne obuke u skladu sa Smjericama Načelnika ZŠ OS BiH i odobrenim Godišnjim planom obuke (GPO) OS BiH. Ograničeni resursi podrške obuke su sa jedne strane nametnuli potrebu za racionalnim i priuštivim planiranjem obuke, dok se sa druge strane zahtijevao što je moguće veći stepen njene realističnosti. Nivo obučenosti i osposobljenosti pojedinaca, komandi i jedinica konstantno napreduje uz istovremeno usvajanje i uvođenje potrebnih i zahtjevnih NATO standarda. Napredak je primjetan na svim nivoima komandovanja i kontrole (C2).

Težište obuke u OS BiH je bio težišno usmjereno na četiri glavna područja: institucionalnu obuku u Centrima za obuku KOiD (po odobrenim planovima i programima u okviru profesionalnog razvoja oficira i podoficira u OS BiH), izvođenju terenskih vježbi sa vanjskim ocjenjivanjem, ocjenjivanju po programu koncepta operativnih sposobnosti i zajedničkoj vježbi OS BiH sa EUFOR-om.

Kada su u pitanju vježbe koje su realizovane u BiH neophodno je istaknuti 3 vježbe pod nazivom „Dinamičan odgovor“ na poligonu Manjača uz učešće sve tri pješadijske brigade OS BiH i angažovanje preko 1600 njihovih pripadnika. Realizovane su i vježbe komandnog mjesta brTP i br ZS i PZO sa preko 200 učesnika na poligonu Manjača i vježba komandnog mjesta OK OS BiH u kampu Butmir u kojoj je učestvovalo više od 150 pripadnika OS BiH.

Ove godine pripadnici OS BiH (140 pripadnika) su uspješno učestvovali na 10 međunarodnih vježbi koje su po različitim NATO programima podrške dostizanju NATO normi i standarda realizovane u inostranstvu (Njemačka, Italija, Hrvatska, Albanija, Bugarska, Grčka, Mađarska, Slovenija, Srbija i Španija).

Jačanju kapaciteta OS BiH, prije svega u oblastima izvođenja operacija u uslovima hemijske kontaminacije nastale terorističkim aktom i izvođenja logističkih operacija, u velikoj mjeri je doprinijelo učešće pripadnika OS BiH u vježbama organizovanim i realizovanim u Srbiji i Mađarskoj.

Napredak koji je ostvaren na planu implementacije koncepta operativnih sposobnosti i sistema naučenih lekcija (OCC E&F- Operational Capability Concept Evaluation and Feedback) čini nas posebno ponosnim. U vremenu od 17. do 22.05.2015.godine na poligonu OS BiH „Manjača“ kod Banje Luke uspješno je realizovano NATO ocjenjivanje prvog nivoa (NEL1- NATO Evaluation) čete iz sastava 4. pbr (1/1/4. pbr). Tokom ocjenjivanja realizovan je i kurs za ocjenjivače po OCC E&F programu (ETC - Evaluator Training Course). Organizator ovog događaja je bio NATO, a OS BiH su bile domaćin navedenog događaja.

Nakon realizacije ovog zadatka OS BiH su u septembru 2015. godine na poligon „Manjača“ izvele osam (8) novih jedinica kako bi izvršile njihovo samoocjenjivanje na prvom nivou (SEL1- Self Evaluation). Tom prilikom ocjenjivanju su pristupile pješadijska četa iz sastava 5. pbr, logistička četa iz sastava Komande logistike, artiljerijska baterija (-1) iz sastava 6. pbr, te vod vojne policije, vod inženjerije, vod veze, CIMIC tim i HUMINT tim iz sastava brigade Taktičke podrške.

Kruna uspjeha ovih jedinica bit će završetak četvorogodišnjeg ciklusa obuke (2017. - 2018. godina) kada sve ove jedinice završe posljednji nivo ocjenjivanja (NEL-2) i time dobiju status borbeno spremnih jedinica (Combat Ready) što će ih ravnopravno svrstati među certifikovane NATO jedinice koje su dostigle ili prevazišle visoke NATO standarde i koje su spremne za učešće u NATO vođenim operacijama u budućnosti.

4. Učešće u operacijama podrške miru i mirovnim misijama UN:

Ove godine BiH i njene OS obilježavaju još jednu važnu i značajnu godišnjicu - 15 godina našeg učešća u operacijama podrške miru. U skladu sa deklariranim opredjeljenjem naše države za davanje doprinosa miru i stabilnosti u svijetu ovu zadatak smo započeli realizovati 2001. godine. Započeli smo našim angažovanjem u Etiopiji i Eritreji, nastavili preko Iraka pa do Afganistana, Konga i Malija gdje se i danas nalazimo. Danas operaciji podrške miru „Odlučna podrška“ u Afganistanu dajemo svoj doprinos u procesu obučavanja Afganistanskih nacionalnih snaga bezbjednosti (ANSF) dok u DR Kongo i R Mali u Africi naši oficiri – mirovni vojni posmatrači UN aktivno daju doprinos u izgradnji mira i stabilnosti u ovim državama.

OS BiH angažovanjem u ovim operacijama OS BiH ispunjavaju međunarodne obaveze i na ovaj način daju direktnu podršku u realizovanju operacija podrške miru. Time BiH jasno iskazuje opredjeljenje da kao kredibilan partner i odgovorna članica međunarodne zajednice želi i može dati adekvatan doprinos zajedničkim naporima za uspostavljanje i očuvanje mira i stabilnosti u svijetu.

U proteklih 15 godina do danas kroz navedene mirovne misije je učestvovalo 1065 (hiljadu i šezdeset pet) pripadnika iz sastava OS BiH među kojima i 34 djevojke.

OS BiH, u skladu sa važećim zakonskim procedurama, trenutno u operacijama podrške miru imamo raspoređeno 55 pripadnika OS BiH među kojima su i 4 djevojke. U misiji „Odlučna podrška“ u Afganistanu trenutno učestvujemo sa sljedećim kapacitetima:

- Pješadijska jedinica OS BiH jačine 45 pripadnika OS BiH je angažovana na osiguranju baze koalicioni snaga „BAGRAM“ kod Kabula. Trajanje jedne rotacije je 6 mjeseci sa mogućnošću produženja do mjesec dana. Jedinica je angažovana u sastavu kontingenta OS SAD. Trenutno se u misiji nalazi II rotacija pješadijske jedinice.
- Štabni oficiri u sastavu Komanda za savjetovanje, pomoć i obuku Sjever (TAAC North) jačine 8 pripadnika OS BiH. Zemlja partner za učešće OS BiH u ovoj misiji je SR Njemačka. Trajanje jedne rotacije je 6 mjeseci sa mogućnošću produženja do mjesec dana. Trenutno misiju izvršava III rotacija štabnih oficira.
- Štabni podoficiri u sastavu Komanda za savjetovanje, pomoć i obuku Sjever (TAAC North) jačine 2 pripadnika OS BiH. Prva rotacija štabnih podoficira je upućena u misiju 01.03.2015. godine. Štabni podoficiri su u zajedničkom angažovanju sa članicama A-5 gdje je vodeća nacija R Hrvatska. Trajanje jedne rotacije je 6 mjeseci sa mogućnošću produženja do mjesec dana. Trenutno se u misiji nalazi II rotacija štabnih podoficira.

S ponosom možemo naglasiti da je učešće naših pješadijskih jedinica i štabnih oficira u misiji „ISAF“ više puta do sada, od strane naših američkih i njemačkih ocjenjivača, ocijenjeno izuzetno uspješno sa visokim ocjenama za iskazanu profesionalnost i odgovornost u izvršenju dodijeljenih zadataka.

Pripadnici OS BiH su svoj angažman kao UN vojni posmatrači započeli 2002. godine u UN mirovnim misijama u Etiopiji i Eritreji. Od tada u UN mirovnim misijama je kroz XIII rotacija učestvovalo 65 oficira iz sastava OS BiH. U mirovnoj misiji UN „MONUSCO“ u Demokratskoj Republici Kongo u svojstvu vojnih posmatrača UN za 2014./2015. godinu se nalazilo 5 oficira OS BiH u

okviru XIII rotacije. U toku je priprema XIV rotacije koja je planirana 14. novembra 2015. godine u kontingentu od pet oficira OS BiH.

U UN mirovnoj misiji "MINUSMA" u Republici Mali za 2014./2015. godine imali smo po prvi put do sada, a u okviru 1. rotacije 2 štabna oficira koja su se nalazila u komandi misije. U toku je priprema druge rotacije jačine takođe dva oficira OS BiH.

Posebno želimo istaći činjenicu da za vrijeme angažovanja u operacijama podrške miru - mirovnim misijama van BiH nismo imali ni jedan vanredni događaj i da su se svi naši pripadnici vratili živi i zdravi svojim domovima, porodicama i matičnim jedinicama.

I dalje nastavljamo sa procesom obuke i planiramo nastavak kontinuiranog i održivog učešća u misiji u Afganistanu kao i UN misijama u DR Kongo i R Mali.

Stepen i obim angažovanja OS BiH u narednoj godini u mirovnim misijama van BiH će zavisići od budžetskih izdvajanja za odbranu i Odluke Predsjedništva BiH.

5. Rješavanje viškova naoružanja, municije i MES-a:

U skladu sa našim planovima i predviđenoj dinamici uz pomoć naših partnera iz međunarodne zajednice, intenzivno smo radili na nastavku procesa rješavanja viškova, provodili obimne aktivnosti 100% inspekcije lokacija kao i aktivnosti kontrolno-tehničkog pregleda (KTP) naoružanja, municije i MES-a. Postigli smo dobre i zapažene rezultate.

Potrebno je istaći i važnost stručne, organizacijske, i finansijske podrške u vidu donacija koju OS BiH dobijaju od strane Vlada SAD-a, Austrije, Švajcarske, Norveške, Švedske, Turske, Danske, Češke i Lihtenštajna, NATO štaba u BiH, EUFOR-a i drugih međunarodnih organizacija, posebno Razvojnog programa

UN (UNDP – projekat “EXPLODE” i “SECUP“) u procesu optimalnog rješavanja viškova MiMES-a kao i obuke i usvajanja najviših međunarodnih standarda za upravljanje i skladištenje naoružanja, MiMES-a na lokacijama OS BiH.

U 2015. godini je ukupno planirana demilitarizacija (uništenje) 2313 tona MiMES-a u kapacitetima OS BiH, a uz pomoć UNDP koji se realizuje kroz projekat “ EXPLODE “ na lokaciji Radionice za održavanje i uništavanje oružja i municije (RZOiU) MiMES Doboj i Ambasade SAD na poligonu Glamoč. Zaključno sa oktobrom ove godine u kapacitetima radionice za održavanje MiMES-a u RZOiU Doboj, metodom delaboracije i spaljivanja demilitarizovano je ukupno oko 1000 tona MiMES-a, a na poligonu “Glamoč“ uz podršku Ambasade SAD u BiH, preko kompanije “Sterling“ demilitarizovano je otvorenom detonacijom i spaljivanjem oko 480 tona MiMES-a.

Također, otpočele su aktivnosti na realizaciji projekta demilitarizacije MiMES-a koja se riješava izvan kapaciteta OS BiH u organizaciji UNDP-a (transport u pogone Pretis-Vogošća) i to municije punjene bijelim fosforom i raketnih sredstava, a uzmemo li u obzir demilitarizaciju municije koja će se izvršiti u preostalom periodu tekuće godine, sa optimizmom možemo očekivati ostvarene rezultate koji će na kraju ove godine biti i veći od planiranog.

Pored navedenog, izvršena je i donacija 572,5 tona municije za Vladu Iraka, tako da se može reći da je u proteklom periodu 2015. godine, ukupno riješeno preko 2000 tona municije.

U cilju cjelovitog i sveobuhvatnog pristupa rješavanja viškova i municije u proteklom periodu preduzete su intezivne aktivnosti i ostvaren napredak na utvrđivanju kvantitativnog i kvalitativnog stanja municije na lokacijama OS BiH. U toku testne faze tokom 2013. godine, inspektovano je oko 740 tona, dok je tokom 2014. godine, ostvaren napredak inspekcije sa ostvarenih 2682 tone

municije, a tokom ove godine inspektovano je 4574 tona, što je značajno više nego u prošloj godini.

Inspekcijama i kontrolno-tehničkim pregledima (KTP) tokom 2015. godine vršene su intenzivno na 8 lokacija i to početkom godine na lokacijama na jugu zemlje tokom zimske sezone (Bačevići, Duži i Gabela), a tokom tekućeg ljetnog perioda se izvodi u skladištima na Kuli, Krčmaricama, Krupi, Blažuju i Rudom.

Svjesni smo činjenice da samo utvrđivanjem tačnog broja i stanja svih količina perspektivnog ali i neperspektivnog naoružanja, municije i MES-a možemo doprinijeti konačnom rješenju ovog važnog logističkog i sigurnosnog pitanja kako za oružane snage tako i lokalne zajednice i građane u BiH. Sa izvršenjem ovog važnog zadatka odlučno i intenzivno nastavljamo i u 2016. godini i ona će predstavljati jedan od najvažnijih prioriteta našeg rada i u budućnosti.

Značajno je napomenuti da su u proteklom periodu preduzete aktivnosti na obuci personala za rad na upravljanju, čuvanju i skladištenju MiMES-a. Posebno se ovo odnosi na edukaciju Inspektora za vršenje KTP sa kojima su OS BiH u prošlosti bile deficitarne. Trenutno raspolažemo sa 30 inspektora koji su završili potrebnu edukaciju i stekli odgovarajuće certifikate za vršenje KTP. U prvoj sedmici mjeseca novembra u kapacitetima OS BiH (KOID-a u koordinaciji i monitoringom ekspertnog Tima EUFOR-a), završava još osam vojnih lica kurs „Nadzora nad municijom“ i isti će steći zvanje KTP – inspektora MiMES-a, čime će se stvoriti preduslovi i unaprijediti personalni kapaciteti za ostvarenje boljih rezultata utvrđivanja kvaliteta i kvantiteta municije.

Na lokacijama za skladištenje MiMES-a i naoružanje „Krupa“ Hadžići, „Kula“ Mrkonjić Grad, „TBT“ Visoko i „Rabić“ Derventa u toku 2015. godine, planirani su i realizovani brojni infrastrukturni radovi na poboljšanju uslova skladištenja i sigurnosti lokacija, kroz projekat „EXPLODE“ u organizaciji i upravljanju od strane UNDP - sjedišta u Sarajevu i kroz projekat „SECUP“ u

organizaciji i upravljanju od strane OSCE - sjedišta u Sarajevu od kojih ističemo najznačajnije:

- Projekat „EXPLODE“ – UNDP Sarajevo:

Projekat se realizuje u periodu april - novembar ove godine i to zanatsko-građevinski radovi na sanaciji krovnih konstrukcija, oluka, slivnika, gromobranske instalacije, ventilacije, unutrašnjeg uređenja i fasaderski radovi (za koje je to neophodno) na magacinima lokacije „Krupa“ Hadžići i „Kula“ M. Grad.

Izvršena je i rekonstrukcija i sanacija objekata kotlovnice, prijavnice i vanjsko uređenje (oluka) komandno-administrativne zgrade, te rekonstrukcija dijela nadstrešnice za smještaj vozila na lokaciji skladišta naoružanja „Rabić“ Derventa.

Izvršena je kompletna vanjska i unutrašnja rekonstrukcija objekata straže, komandno-administrativne zgrade i rekonstrukcija fasade, zamjena prozora i oluka na magacinu naoružanja na lokaciji skladišta „TBT“ Visoko.

Značajno je napomenuti sanaciju potencijalnog klizišta iza objekata radionice u RZOiU MiMES-a Doboj i mnogi drugi radovi na infrastrukturi ove radionice gdje se vrši demilitarizacija municije.

- Projekat „SECUP“ – OSCE Sarajevo:

Početakom 2015. godine OSCE je realizovao izradu projekata za izgradnju CCTV/IDS sistema (sistem video nadzora i protivpožarni alarmi) za 4 lokacije (Krupa, Kula, TBT Visoko i Rabić). Projekti CCTV/IDS sistema su izrađeni u 100% obimu, a realizacija je usaglašena sa Odjeljenjem za infrastrukturu MO BiH u skladu sa raspoloživim finansijskim sredstvima. Obzirom na cijenu planiranih radova i raspoloživosti finansijskih sredstava, odlučeno je da se

izgradnja sistema video nadzora na LSM „Krupa“ i „Kula“ izvodi u organizaciji OSCE-a.

Radovi na izgradnji ovih sistema otpočeli su već tokom mjeseca juna na lokacijama skladišta municije „Krupa“ Hadžići a tokom mjeseca avgusta i na lokaciji „Kula“ Mrkonjić Grad.

Radovi se odvijaju predviđenom dinamikom u koordinaciji sa OS BiH i to kroz dogovorenu saradnju obavljanja inženjerskih radova - iskopa kanala i polaganja instalacija koje će izvršiti inženjerski bataljon brTP i jedinice KL OS BiH.

6. Personalni menadžment i podmlađivanje kadra OS BiH:

Nastavak kontinuiranog podmlađivanja kadra praktično se odvija kroz dinamiku prijema mladih vojnika u profesionalnu službu u OS BiH, usklađenu sa dinamikom otpusta personala iz OS BiH. To se posebno odnosi na vojnički kadar. OS BiH su sa procesom prijema vojnika otpočele još 2008. godine tako da smo u sastav OS BiH putem 6 provedenih javnih konkursa primili oko 4112 novih mladih vojnika.

Tokom ove godine na osnovu javnog konkursa od 30.05.2014. godine u PVS primljeno je 112 vojnika XV klase dok se trenutno na osnovnoj vojničkoj obuci u COO u Pazariću nalazi 134 kandidata XVI klase čiji je prijem u PVS planiran 01.01.2016. godine.

U cilju popune upražnjenih formacijskih mjesta u komandama i jedinicama OS BiH sa 16.06.2015. godine raspisan je Javni konkurs za prijem 200 kandidata XVII klase u PVS u OS BiH. Na isti se prijavilo 2693 kandidata od čega 2083 kandidata ispunjava uslove konkursa. U toku su aktivnosti na testiranjima kandidata od strane 4. regrutnom tranzicijskom centru (4.RTC). Osnovna vojna

obuka u COO planirana je da otpočne sa 03.05.2015. godine, a prijem u PVS u OS BiH sa 01.09.2015. godine.

Podmlađivanje kadra i prijem vojnika u PVS će biti nastavljen i u 2016. godini.

Zbog prijema novih kandidata i zbog zakonskih osnova za prestanak PVS, do kraja 2015. godine bit će otpušteno 58 vojnika, a u 2016. godini je planiran otpust 94 vojnika. Ministarstvo odbrane i OS BiH su u tom cilju blagovremeno preduzeli važne korake na pripremi procesa tranzicije vojnog personala i zatražilo od zemalja NATO, Evropske komisije i drugih potencijalnih donatora za aktivno učešće u NATO perspektiva programu za otpuštene pripadnike OS.

Tokom 2015. godine raspisivanjem javnog konkursa primljeno i raspoređeno na upražnjena formacijskih mjesta (FM) 29 oficira, dva oficira su primljena u PVS nakon završetka vojne akademije kao i jedan vojnik u kategoriju podoficira (po Internom oglasu iz 2012. godine).

U okviru realizacije pilot projekta prijema 2. generacije oficira iz građanstva u PVS OS BiH trenutno je toku realizacija III modula osnovne oficirske obuke u Centru za profesionalni razvoj (CPR)/KOiD-a na kome se nalazi 14 odabranih kandidata po Javnom konkursu MO BiH od 05.11.2014. godine. Oficirska obuka kandidatima se završava 18.12.2015. godine, svečana zakletva će biti realizovana 23.12.2015. godine dok će kandidati biti primljeni u PVS 01.01.2016. godine.

U cilju dalje popune upražnjenih formacijskih mjesta (FM) u komandama i jedinicama OS BiH, MO BiH je raspisao novi Javni konkurs za prijem 57 novih kandidata treće generacije ovog projekta čime će biti nastavljen kontinuitet podmlađivanja oficirskog kadra OS BiH po modelu koji se primjenjuje u zemljama članicama NATO i koji će po završetku njenog procesa odabira, testiranja i obuke u PVS OS BiH biti primljeni 01.01.2017. godine.

Ukupna prosječna starost personala OS BiH trenutno iznosi 36 godina a vojničkog sastava 27 godina što predstavlja značajan napredak u odnosu na prethodni period.

7. Bilateralna i regionalna međunarodna saradnja:

OS BiH saraduju sa mnogim međunarodnim organizacijama i institucijama, ali je potrebno istaći značajnu podršku od strane NATO štaba u Sarajevu i EUFOR-a dok se sa drugim međunarodnim subjektima uspostavlja bliska saradnja bilateralnim i unilateralnim sporazumima.

Ostvarena je kontinuirana bilateralna i multilateralna saradnja sa oružanim snagama zemalja iz regije, zemljama članica EU, SAD-a (posebno Nacionalnom gardom američke savezne države Merilend) i oružanim snagama drugih država. Potrebno je istaći bilateralnu vojnu saradnja sa SAD-a i oružanim snagama zemalja iz regije. U 2015. godini Oružane snage BiH su bile su domaćin četiri službene posjete: Načelnika Generalštaba Armije Republike Makedonije, Načelnika Generalštaba Vojske Srbije, Načelnika Glavnog štaba Oružanih snaga Republike Hrvatske i pograničnog susreta sa Načelnikom Generalštaba Vojske Crne Gore.

OS BiH multilateralnu saradnju sa oružanim snagama drugih država ostvaruju posebno kroz aktivno učešće kroz regionalne inicijative: Američko-jadransku povelju (A-5), Forum načelnika generalštabova oružanih snaga balkanskih zemalja (B-9), sastanke Zamjenika načelnika generalštabova za operacije u okviru inicijative ministara odbrane jugoistočne Evrope (SEEDM) i druge zajedničke projekte kao i vježbe koje se realizuju pod okriljem navedenih regionalnih inicijativa.

Tokom ove godine, pripadnici OS BiH su učestvovali na sljedećim događajima multilateralnog karaktera: 19. konferenciji načelnika generalštabova zemalja članica A5 inicijative, na sastancima Implementacijske radne grupe u okviru A5 regionalne inicijative, sastanku načelnika logistike zemalja članica A5 inicijative, sastanku prvih narednika zemalja članica A5 inicijative, 9. konferenciji načelnika štabova balkanskih zemalja, sastancima koordinacijske grupe u okviru B9 regionalne inicijative, sastancima podgrupa za edukaciju obuku i vježbe u okviru B9 regionalne inicijative, sastancima podgrupe za Asimetrične prijetnje u okviru B9 regionalne inicijative, sastanku Zamjenika načelnika štabova za operacije u okviru SEEDM regionalne inicijative, vježbama „Balkan Response 15“, „Joint Reaction 2015“, „Balkan Bridges 2015“ i aktivnostima i događajima koji se realizuju u okviru projekta „Balkanskih medicinskih snaga“ (BMTF).

8. Angažovanje snaga zrakoplovstva i PZO OS BiH:

Helikopterske jedinice OS BiH su tokom požara u 2015. godini bile angažovane na gašenju požara helikopterima Mi-8T i Mi-8 MTV u općinama Livno, Trebinje, Bileća, Bosansko Grahovo, Jablanica i Goražde i dali značajan doprinos pružanju pomoći ugroženom civilnom stanovništvu. Ostvareno je 37 sati leta kojom prilikom je izbačeno 378 tona vode i utrošeno 27575 litara GM-1. Na gašenju požara u navedenim opštinama pored zrakoplovnih snaga bilo je angažovano ukupno preko 210 pripadnika OS BiH.

Tokom godine u skladu sa zahtjevima civilnih organa izvršena je hitna medicinske evakuacija (MEDEVAC) tri životno ugrožena pacijenta u BiH i pacijenta van BiH, a za operacije traganja i spašavanja (SAR), OS BiH su provodile 24-satno dežurstvo 365 dana u godini sa jednom posadom i jednim helikopterom koristeći resurse OS BiH za izvršavanje obaveza koje proističu iz

Ugovora između Ministarstva odbrane BiH i Direkcije za civilno zrakoplovstvo BiH (BHDCA). U sklopu predmetnog Ugovora u mjesecu septembru tekuće godine angažovan je helikopter OS BiH prilikom nesreće civilnog aviona u blizini grada Doboja (V. Ostravica na planini Ozren) kojom prilikom su sa mjesta nesreće u bolnicu Doboj prevezena dva povređena putnika aviona koji je pretrpio nesreću.

Traženje nestalih osoba u općinama Čitluk i Nevesinje je takođe realizovano podrškom helikopterskih jedinica.

Pored navedenog, helikopterski resursi su bili angažovani na različitim zadacima kao što su prevoženje Predsjedavajućeg Predsjedništva BiH, drugih domaćih i stranih VIP osoba, izbacivanju padobranaca, podršci obuke pješadijskih jedinica, Gorskih službi spašavanja, Civilne zaštite, Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA), realizaciji podrške komemoracije žrtava u Srebrenici 2015, dočeku Pape Franje kao i podršci u realizaciji drugih civilnih manifestacija.

OS BiH trenutno raspolažu sa 7 operativnih helikoptera (dva helikoptera iz porodice Mi-8 i to jedan Mi-8T i jedan Mi-8 MTV sa ukupnim resursom oko 60 sati, 4 helikoptera UH-1H sa ukupnim resursom oko 400 sati, te helikopterom Gazela).

9. Aktivnosti podoficirskog kora OS BiH:

Podoficirski kor je kroz realizaciju koncepta profesionalnog razvoja podoficira u OS BiH nastavio sa planskom izgradnjom svojih sposobnosti i kapaciteta. Pristupilo se izradi normativno-pravne regulative kojom se uređuje ova oblast. Takođe, vršena je promocija već dostignutog nivoa razvoja kao i razmjena

iskustva sa zemljama članicama Američko-jadranske povelje (A5), našim učešćem na Konferenciji za podoficire u organizaciji NATO-a kao i druge međunarodne bilateralne aktivnosti OS BiH.